

[Preben Lange]

I øvrigt vil jeg gerne bekræfte, at landsstyret har henvendt sig til regeringen for at få en redegørelse. Denne redegørelse vil blive brugt som grundlag for en debat i det nye landsting, som træder sammen efter valget den 12. april 1983.

Margrete Auken (SF):

I sommeren 1980 kom jeg gennem et par spørgsmål til miljøministeren i nærheden af en sær sag. Den handlede om Danmarks første atomkraftværk. Sådant et har vi nemlig haft i landet, selv om vi slet ikke har atomkraft i Danmark. Men det her var jo altså også Grønland – bare Grønland, kunne man fristes til at sige – så var det mindre betydningsfuldt, og det var tydeligvis en sag, man tog meget let på i Danmark.

Fra den 2. oktober 1960 til den 9. juli 1963 var atomreaktoren PM 2 A i drift i Camp Century. Den var et helt igennem amerikansk projekt og indgik i et forsøg med en mindre by, der var nedgravet i indlandsisen. Reaktoren skulle forsyne dette område med strøm. Den eneste danske kontrolmyndighed, der blev inddraget, var atomenergikommissionen. Ingen miljømyndigheder blev spurgt. Gennem svar fra miljøministeren havde jeg fået oplyst, at hverken DGU, altså Danmarks geologiske undersøgelse, eller GGU, Grønlands geologiske undersøgelse, var blevet spurgt om det forsvarlige i at putte atomkraftværker ned i indlandsisen. Men det var jo altså også »bare« Grønland, og så var det jo vennerne fra USA, der gjorde det, som forsvarsministeren sagde i sit svar til hr. Steen Folke før. Samarbejdet med de amerikanske myndigheder har været tillidsfuldt og godt, nøjagtig som man kunne forvente det mellem allierede nationer. Danmark sagde bare ja og amen og var tillidsfuld.

Den 9. juli 1963 blev reaktoren stoppet. Den blev fjernet i 1964. Den officielle begrundelse var – her kan man næsten ikke bare sig for at grine – at indlandsisen bevæger sig. Man kunne jo synes, at hvis de havde spurgt GGU eller andre geologiske sagkyndige, så kunne de have fået det at vide, og så kunne de have sparet sig dels pengene og ulejligheden, dels forureningen af det grønlandske miljø.

Ifølge danske myndigheder er alt, som kunne give anledning til betænkeligheder,

væk derfra. Det har amerikanerne nemlig selv sagt. Den 27. juli 1964 var der oven i købet en repræsentant for atomenergikommissionen oppe og se efter – én dag, det kalder jeg tillid.

Når vi andre er knap så tillidsfulde, skyldes det, at en tilsvarende reaktor, PM 3 A, kom i drift i Antarktis i 1962 og var der til 1973. Antarktis har international status og kan derfor ikke drukne i tillid eller hemmelighedskrammeri, alt efter hvad man nu kalder det. Vi ved, at man havde masser af vrøvl med den reaktor i Antarktis, og at den blev lukket på grund af en alvorlig – hvad var det, man kaldte det på Tremileøen? – »driftsforstyrrelse«. Det var en ulykke, der mindede om den. Også her erklærede USA, at de havde fået ryddet fuldstændig op, men der kunne dog komme andre knap så tillidsfulde instanser og kontrollere, og de fandt 8.000 t radioaktivt forurenede jord. USA blev nødt til at fjerne betragtelige mængder af det.

Hvad ligger der egentlig i Grønland? Vi har aldrig fået ordentlig besked, og de målinger, som danskerne kunne nå på den ene dag, er helt utilstrækkelige, hvis det skal give noget billede af, at man bl.a. har kunnet udlede radioaktivt forurenede vand i store mængder.

Det er en fornemmelse af tillid udelukkende på Grønlands bekostning, vi her står over for. Det er selvoptaget dansk og amerikansk holdning, hvor centeret, de rigtige lande, er os i Danmark, dem i USA, og så kan de andre, grønlænderne, klare sig, som de bedst kan. De er jo bare et udkantområde, der kan bruges til hvad som helst.

Jeg synes, at man skylder et svar og en opklaring af denne sag nu. Den er altså omtalt i denne forkastelige bog, men der ligger også besvarelser tidligere, og jeg er ked af, at miljøministeren ikke er til stede, for han måtte være klar over, at det var en af de vinkler, vi havde brug for at få taget op i denne sag. Vi kan ikke være bekendt over for Grønland at lade, som om det bare er et udkantområde.

Ministeren for Grønland (Tom Høyem):

Forsvarsministeren svarer på vegne af de 4 forespurgte ministre, men jeg har alligevel nogle få bemærkninger at gøre.